

Lubi čłonojo Serbskeho šulskeho towarstwa, lubi hosćo,

Ioni woswjećichmy 25. lětny jubilej našeho towarstwa a nětko přihotujemy so na dalši jubilej. Klětu 1. měrca 2018 – woswjećimy **20 lět modelowy projekt Witaj®**, kotrehož mjeno a z nim zwjazane nadawki smy spočatk lěta 2000 po němskim prawje jako patent škitać dali. Haj, naše towarstwo rady swjeći, štož wusywa, plěje a přiliwa, smě tež žnjeć!

Chcu Wam džensa w mjenje předsydstwa we hłownym rozprawjeć wo džěławosći w zašłym lěće. Předsydstwo SŠT je so 11 razow schadźowało, mějachmy w cyłku wjace hač 40 zetkanjow ze studentami, wučerjemi, politikarjemi, zajimcami za serbske šulstwo a wobdžělachmy so na turnusowych schadźowanjach we wolenych funkcijach. Předsydka je so na 117 zarjadowanjach a rozmołwach wobdžěliła. Smy dožiwili turbulentne měsacy, nakopjene z džělom, z jara wjele wuspěchami, ale tež z tójšto hišće njerozrisanymi problemami. Je nam wutrobita naležnosć, so wšěm, kiž su zaměry SŠT aktiwnje podpěrali, wutrobnje džakować. Bjez vašeho skutkowanja, njebychmy te nadawki zmištrować móhli. Započinamy z pozitiwnymi zwěšćenjemi.

1. Twarske naprawy:

- ❖ wotewrjenje noweje pěstowarnje **“Chróšćan kołc”** z nowym mjenom a nowym konceptom.
- ❖ wotewrjenje nowych rumnosćow **horta we Wotrowje**
- ❖ plany k **nowotwarej džěćaceho přebywanišća** w Ralbicach
- ❖ Choćebuska měšćanska rada je wobzamknyła, zo ma so w lěće 2020 nowa šula natwarić, a tam **zarjadować regularna wučba serbšćiny**, předewšěm za naše džěći z “Villa Kunterbunt”. Skónčnje so nětko naše žadanje spjelni.

2. Nowela Sakskeho šulskeho zakonja

- ❖ Loni sym wam na tutym městnje slubiła, zo budžemy so prócować wo fairne rozrisanje problema runoprawneho zapřijeća Serbow w noweli Sakskeho šulskeho zakonja. Džensa móžu wam zdželić, zo smy za nas we rozsudnych rjadowanjach nimo zastupjerki zajimow Serbow, kaž to w Sakskim Serbskim zakonju w § 5 rěka, jako SŠT wuraznje mjenowani a to w **paragrafomaj 2, 41** a jako towarstwo sami w **paragrafje 63**. Za tajke specifiske nadawki su so po politiskim přewróće w lěće 1989 nadregionalne fachowe towarstwa wutworili. Wšo druhe by rěkało, zo padnjemy do stareho časa.
- ❖ **Po § 63** zastupuje dale w mjenje Serbskeho šulskeho towarstwa René Wjačławk w **LBR (Landesbildungsrat)** zajimy Serbow na polu kubłanja. Je so jako jara dobre wopokazało, zo džěla tam fachowc a zo wšitke wažne rozsudy w předsydstwje SŠT tworimy a w Drježdžanach zapodamy.
- ❖ **Politiski nadawk knježerstwa** je serbsku rěč a kulturu a z tym tež identitu Serbow škitać a spěchować. Poprawom njebychmy po art. 6 Sakskeje wustawy a hladajo na minimalny podźěl šulerjow, jedna so tu w šulskim lěće 2016/2017 wo dohromady 2.628 serbskich šulerjow, štož wučini 0,73 % w přirunanju z cyłkownej ličbu šulerjow Sakskeje, mjenujcy 360.559, trjebali wo kóždu maličkosć kultusowe ministerstwo prosyć.

3. Zapřijeće staršich přez rozšěrjenje džěławosće SŠT

- ❖ **swójbne kubłanje** (wot lětušeho přewjedžemy měsačne zarjadowanja ze staršimi a zdžěla samo z džěćimi zhromadnje), poskitk temow smy wam do přeprošenja připožili, na tutym městnje džakujemy so Krajnoradnemu zarjadej za dowěru a finančnu podpěru.

4. Wutworjenje staršiskeje Witaj®-iniciatiwy w Delnjej Łužicy

- ❖ Lětsa w nalěću je so pod nawodom młodeje maćerje **Kathlen Komolka**, kotrejež džěći wopytaja našu Žylowsku pěstowarnju, wutworila staršiska iniciatiwa wo zachowanje Witaj® w Delnjej Łužicy. Přez online-peticiju za Witaj® je wona nazběrała wjace hač

30.500 podpismow, kotraž je so tež w přitomnosći předsydky SŠT w Braniborskim parlamencie ministrej Baaskemu přepodała.

- ❖ Kedźbujemy na to, zo wostanje tuta Witaj®-iniciatiwa w zamołwitosći staršich a stražujemy nad tym, zo njebychu žane zjawne wosobiny abo žane towarstwo ju jako swójsku ideju wužiwali.

5. Fachowe poradźowanje a dalekubłanje

- ❖ **Dalekubłanje w serbšćinje**, tež za maćernorěčnych přistajenych SŠT, je so jako jara wunošne wopokazało. Štóž chce džěćom wobrotliwu serbšćinu posrědkować, dyrbi ju sam jara derje znać. Z tym smy přikład za dalše serbske institucije.
- ❖ Pod nawodom dr. Jany Šolćineje přewjedže so serbskorěčne dalekubłanje:
 - 2015 w Chróśćicach, Ralbicach a Wotrowje (20 króć stajnje połdra hodźiny, t.r. w cyłku 30 hodźinow)
 - 2016 w Malešecach a w Němcach (20 króć stajnje połdra hodźiny, t.r. w cyłku 30 hodźinow)

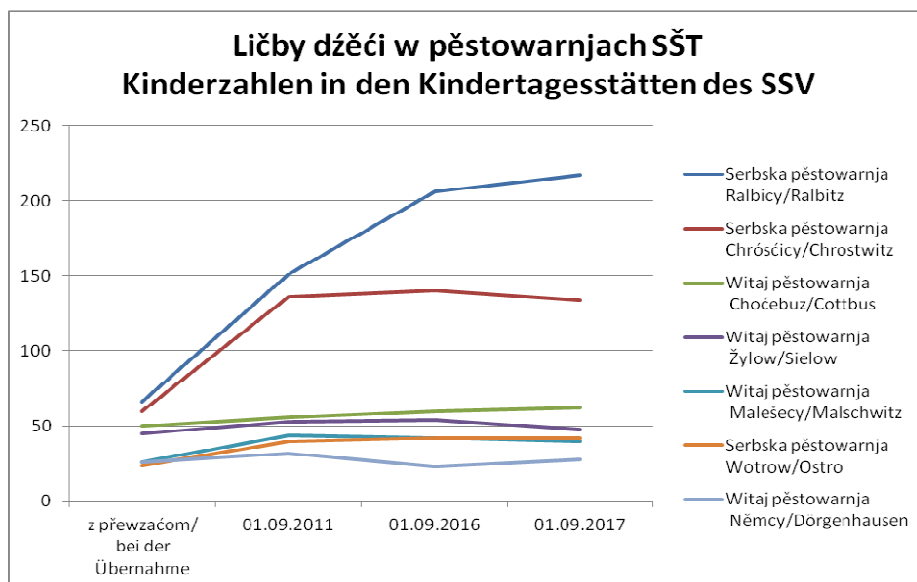
- 2017 w zarjedge w Budyšinje (16 króć stajnje połdra hodžiny, t.r. w cyłku 24 hodžinow)
- ❖ Pod nawodom Margot Hašcyneje za přistajenych w Delnjeje Łužicy:
 - 2016 w Žylowje (20 króć stajnje połdra hodžiny, t.r. w cyłku 30 hodžinow)
 - 2016 w Choćebuzu we "Villi Kunterbunt" je młoda serbska wučerka Jenifer Dünnbierowa regularne dalekubłanja přewzała (20 króć stajnje połdra hodžiny, t.r. w cyłku 30 hodžinow)
- ❖ Nimo imersiwneho posrědkowanja serbšćiny je **fundowana fachowa wěda** našich kubłarkow a kublarjow na najnowšim stawje za předsydstwo SŠT nimoměry wažna.
- ❖ **Fachowe poradźowanje** w našich a dalšich sakskich dźěćacych dnjowych přebywanišćach je tohodla wot januara 2017 přewzała knjeni Burkhardtowa. Smy džakowni Budyskemu młodžinskemu zarjadej, kotryž nas fachowe a financielnje jara podpěruje.
- ❖ Kóždy lěto přewjedžemy **fachowu konferencu za naše hornjo- a delnjoserbske kubłarki a našich kublarjow**. W zašłym měsacu wotmě so mjeztym 12. konferenca. Wjetšinu z nich smy hromadze ze serbskim kubłanskim srjedzišćom LIPA z.t. přewjedli. Hač do džensnišeho wostanjetej mjezynarodnej konferency 1992 w Budyšinje k wuchowanju rěčow narodnych mjeńšinow w Europje a 2008 k temje: Witaj® a 2plus – wužadnje za přichod, kotruž přewjedžechmy zhromadnje ze Sakskim kultusowym ministerstwom we wosebitym pomjatu.
- ❖ **Dalekubłanje w lěće 2017 ze Stephanom Anders-Krummnackerom, fachowym poradźowarjom a coachom** (Organisationsentwicklung, Coaching und Beratung), kiž přewodža naše pěstowarnje, wjednicy a zastupnicy jako poradźowar hłownje při přesadženju Sakskeho a Braniborskeho kubłanskeho plana. Wón spěchuje so přez KSV (Kommunaler Sozialverband Sachsen):

pěstowarnja	tema	hodžiny
Malešecy	matematiske kubłanje	3 x 8 h
	nabožne dźěło	3 x 8 h
Wotrow	estetiske kubłanje	2 x 8 h
Ralbicy	somatiske kubłanje	2 x 8 h
Chróšćicy	komunikatiwne kubłanje w pěstowarni a didaktiske přemyslowanja	20 h
Chróšćicy hort	komunikatiwne kubłanje w pěstowarni a didaktiske přemyslowanja	2 x 8 h
Žyłow	komunikatiwne kubłanje w pěstowarni a didaktiske přemyslowanja	2 x 8h
Choćebuz	komunikatiwne kubłanje w pěstowarni a didaktiske přemyslowanja	2 x 8h

6. Pěstowarnje w nošerstwje SŠT

Witaj® je mjeztym 17 lět škitane swójske mjeno. Nadawk SŠT je, stražować nad tym, zo njeby žana pěstowarnja, šula, institucija abo jednotliwa wosoba mjeno znjewužiwała. Tute mjeno ma wysoku kwalitu posrědkowanja serbsčiny zaručić.

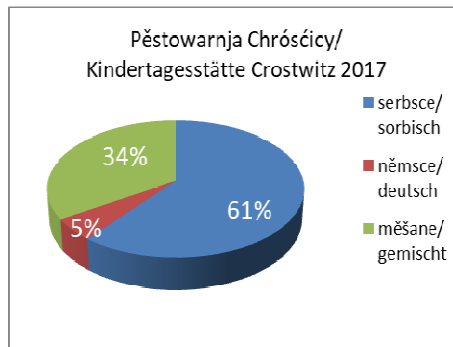
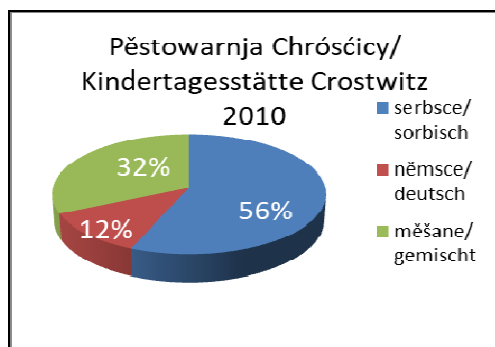
7. Rěčna konstelacija dźěći w swójbach

2010

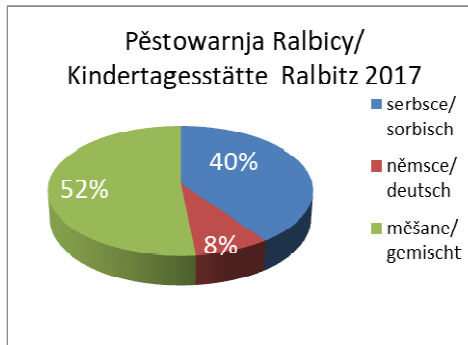
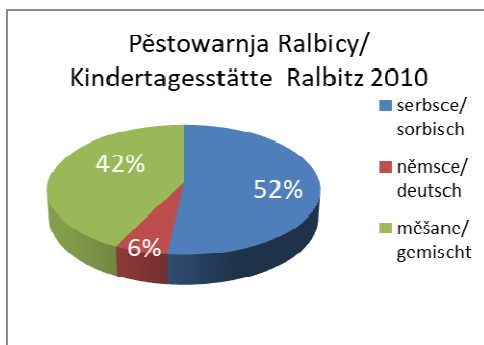
pěstowarnja/ Kindertagesstätte	serbsce/ sorbisch	němsce/ deutsch	měšane/ gemischt
Sakska/Sachsen			
Chrósćicy/ Crostwitz	81	17	46
Ralbicy/Ralbitz	73	8	60
Wotrow/Ostro	17	7	15
Němcy/Dörghenhausen	0	32	4
Malešecy/Malschwitz	0	44	1
Bramborska/Brandenburg			
Choćebuz/Cottbus-Stadt	0	54	0
Žylow/Cottbus-Sielow	1	53	0
	1	107	0

2017

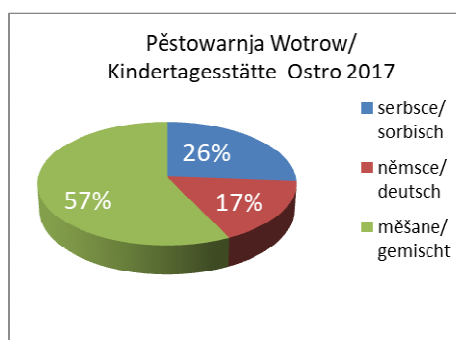
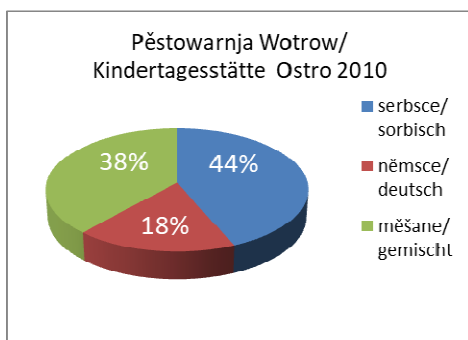
pěstowarnja/ Kindertagesstätte	serbsce/ sorbisch	němsce/ deutsch	měšane/ gemischt
Sakska/Sachsen			
Chrósćicy/ Crostwitz	82	7	46
Ralbicy/Ralbitz	87	18	112
Wotrow/Ostro	11	7	24
Němcy/Dörghenhausen	0	25	3
Malešecy/Malschwitz	0	40	0
Bramborska/Brandenburg			
Choćebuz/Cottbus-Stadt	0	62	2
Žylow/Cottbus-Sielow	0	45	0
	0	107	2

W Chrósćicach je so podźěl dźěći z němskich swójbow wot 12 na 5 % (17 na 7 swójbow) w zašłych 7 lětach znižił. Ličba dźěći ze serbskich a měšanych swójbow wosta konstantna.

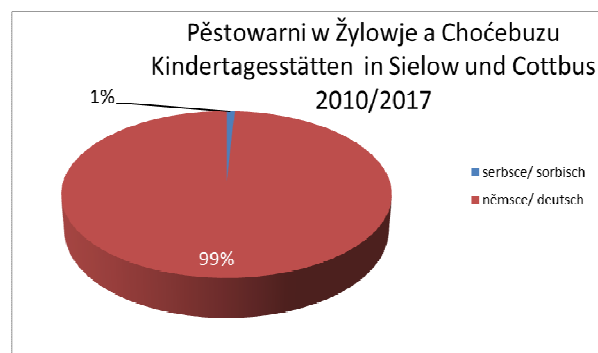
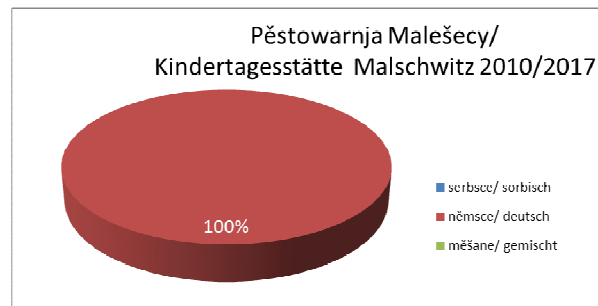
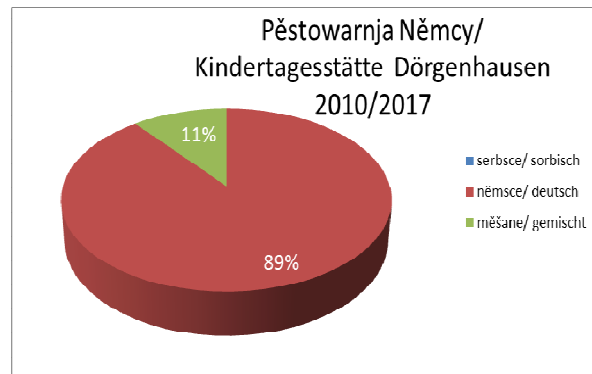

W Ralbicach změni so porno Chrósćicam rěčna zestawa.

We Wotrowje je so podźěl z měšanych mandželstwow wot 38 na 57 % powysył, podźěl ze serbskich swójbow wot 44 na 26 % znižił. Rěčne zamóžnosće dźěći su tak dobre, zo bychu so nimale wšitke z nich do maćernorěčneje skupiny w 1. lětniku zarjadować móhli. **Chwalba kubłarkam a kublarjomaj za jara dobre dźěło.**

W Ralbicach a we Wotrowje su 2017 wjac dźěći z měšanych hač ze serbskorěčnych mandželstwow. Tu hrozy strach, zo so wobchadna rěč mjez dźěćimi w pěstowarnjach na němčinu změni. Tohodla je **rěčny přikład kubłarkow a kublarjow nimoměry wažny**, zo njebychu dźěći mjezsobu němcowali.

8. Konceptija 2plus:

Tuta konceptija so na wšěch serbskich šulach a podžělnje w Slepom, we Wojerecach a Kulowje nałožuje a to jara rozdžělnje, dokelž su rěčne znajomosće a wuměnjena na šulach tež jara wšelakore.

❖ **2plus** je so powšitkownje derje přiwzała:

- dokelž zmóžni diferencowane džěło **w rěčnych skupinach**
- dokelž wuwučujetaj zdžěla **dwaj wučerjej w jednej rjadowni**
- dokelž wuwučuje so tež **we fachowej wučbje serbsce**, z tym koriguje so za maćerščinarjow zahubne 6. wuwjedženske postajenje z lěta 1962 a z tym so skónčnje

zaso na wyšich šulach a na gymnaziju w 5 přidatnych fachowowučbnych předmjetach wuwučowanie w serbšćinje zaruči

- **njerozrisane problemy:** Dokelž **faluja maćernorěčni wučerjo**, njemóže so 2plus kaž předwidźane poňnje přesadzić štož je wulka škoda. Maćernorěčni šulerjo maja so lěpje we wučbje a přez přidatne poskitki spěchować. Trěbna empatija ze wšelkich stron pak bohužel hišće faluje.
 - W zašłym času čitachmy **kritiske hłosy** w serbskich medijach k tutomu konceptej. Rjad wučerjow je swój protest k tajkim subjektivnym wustupowanjam ertnje a zdžěla tež pisomnje zwuraznił. Je derje, zo so wo tym rěči, ale štož wojuje za wotstronjenje 2plus, njech předpožohi alternatiwny koncept. Prosće sej něhdyše A-rjadownje wróco žadać, natorči jězbu do bjezdna.
- ❖ **Serbšćina na dalších šulach:** hdžež njeje dosć zajimcow za 2plus, podawa so **serbšćina jako cuza rěč**. Tu jedna so zwjetša wo zakładne šule w narańšich kónčinach serbskeho sydlenkeho ruma, kaž w Barće, Hodžiju, Husce, Bošecach, Bórkhamorje, Wulkej Dubrawje, Wulkich Ždžarach, Bukecach, Rakecach a Njeswačidle. Přiběraca asimilacija serbskeje rěče móže so po našim měnjenju z rozšěrjenjom Witaj®-skupinow zdžěla zaborzdzić. Trěbna je rěčna strategija do přichoda a to w narańšich kónčinach serbskeho sydlenkeho ruma kaž tež w katolskich serbskich wjeskach. Tuchwilny staw nas jara znjeměrnja.

9. Kubłanski / wučerski dorost

- ❖ **Kubłanski dorost** je za serbske a Witaj®-pěstowarnje kaž tež za Witaj®-skupiny njeparujomny. W našich pěstowarnjach mamy dobru přerěznu starobu kubłarskeho personala:

pěstowarnja	přerězna staroba po lětach
Žylow	47
Choćebuz	45
Malešecy	42
Chrósćicy	42
Němcy	50
Wotrow	43
Ralbicy	40
Zarjad	48
Ø	45

Tuta zestawa je tohodla tak dobra, dokelž smy w zašłych lětach zaměrnje maćernorěčnych zajimcow wabili za Dobrowólne socialne lěto w našich kubłaniščach. Na tute wašnje su so z lěta 2004 cyłkownje **41 młodostnych** ze serbskorěčnym kubłanjom zaběrali a wulki džěl z nich je so z kubłarjom abo wučerjom stał.

Z lěta 2008 su so **17 zajimcow přez kwalifikaciju dorosćenych** w Budyšinje wukubłali. Jich smy w tutym času pola nas podžělnje přistajili. Tak staramy so konkretnje wo dorost. Džakujemy so Fachowej šuli za socialnu pedagogiku w Budyšinje za zaručenje serbskeho wukubłanja. Bychmy sej přeli, zo so podžěl za posrědkowanje specielneje didaktiki a metodiki imersiwneho přiswojenja serbšćiny jako druheje abo cuzeje rěče rozšěri. Wjeselimy so, zo je so lětsa přez interwenciju SŠT pola něhdyšeje Sakskeje ministerki za kultus, knjeni Kurthowu poradźilo znova tajki kurs zarjadować. Bohužel pak smy zhonili, zo so tuchwilu w tutej rjadowni žana serbšćina njepodawa. Smy nawodu šule knjeza Richtera pisomnje prosyli, zo by ju tak spěšnje kaž móžno zaso zaručil.

- ❖ **Wučerski dorost** nas hižo 20 lět intensiwnje zaběra. Nawabili smy wjele wjace zajimcow za wučerstwo (w zašłych pjeć lětach 37) hač móže Sakska kubłanska agentura po předpisach kultusa do wukubłanskich programow přiwzać. Po našich informacijach su so z nich w zašłych měsacach 10 zajimcow přiwzali. Tu bychmy sej wjace fleksibelnoće přeli.

- ❖ Smy wospjet Sakske ministerstwo za wědomosć a wuměłstwo (SMWK) prosyli wo změnu **zakonja wo přiwzaću maturantow na studij wučerstwa**. Lětsa je so **korektura § 6 (Sächsisches Hochschulzulassungsgesetz)** skónčnje na dobro Serbow schwalila: “Bei Studienbewerbern für den Lehramtsstudiengang ist der Nachweis vertiefter Kenntnisse der sorbischen Sprache bei der Auswahlentscheidung im Hinblick auf die Verpflichtungen aus Artikel 6 Abs. 1 und Artikel 11 der Verfassung des Freistaates Sachsen angemessen zu berücksichtigen.“ Lětsa njejsu wšě wysoke šule tuto wobkedźbowali, tak zo smy jako SŠT přez direktny kontakt k SMWK tym Serbam, kotřiž su so spočatnje wotpokazali, wobswědčili pohłubšene znajomosće serbšćiny a hlej, woni su so k studijej přiwzali. Jenož kompjuterowy formular za přizjewjenje na studij so w Sakskej hišće njepraša, kotru narodnosć požadar ma. Wo tute rjadowanje smy mjeztym ministerstwo prosyli.
- ❖ **Studentow wučerstwa** wězo kóždolětnje jako pomocnikow při olympiadze serbšćiny (w zašłych 5 lětach w cyłku 40 studentow) abo w prózdniskim lěhwje do kubłanja zapřijamy (w zašłych 5 lětach w cyłku 15 studentow).

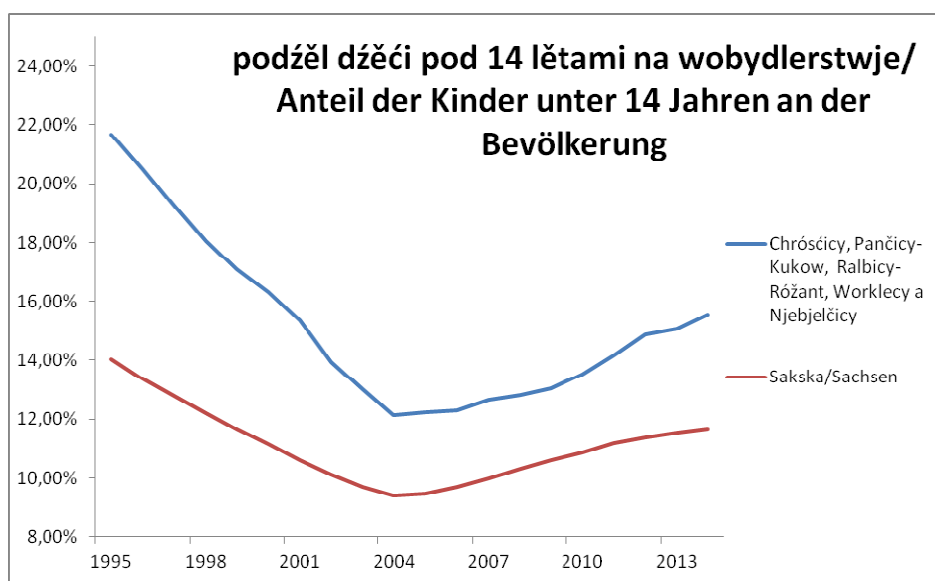
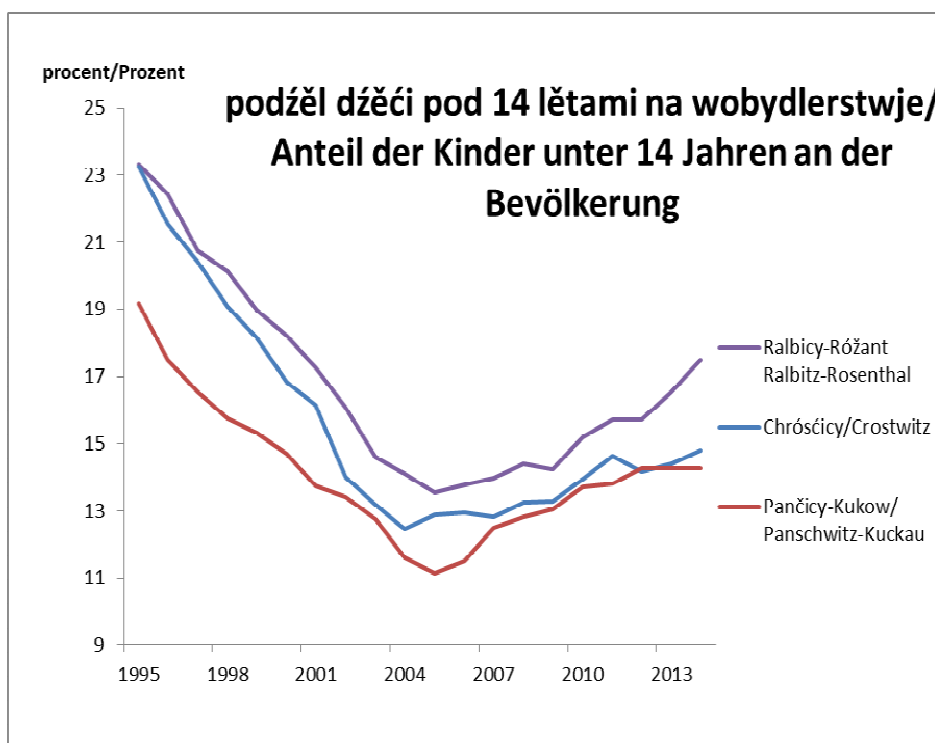
10. Statistika

- ❖ **Šulerjo: wuwice ličby serbšćinarjow**

	1994/95	2009/10	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Sakska	3.683	2.232 (1083- rěčna skupina 1)	2.476 (654- rěčna skupina 1)	2.674 (652- rěčna skupina 1)	2.628 (744- rěčna skupina 1)	2.658 (737- rěčna skupina 1)
Brani- borska	1.051	1.824 (234- Witaj- šulerjo)	1.522	1.468 (301- Witaj- šulerjo)	1.143 (349 Witaj- šulerjo)	ličby hišće njepřed- leža
cyłkownje	4.734	4.056	3.998	4.142	3.771	

© Ludmila Budarjowa, žórła: SBAB 2016 a ABC

- ❖ Cyłkowna ličba serbskich a serbsce wuknjacych šulerjow w Sakskej kaž w Braniborskej njespokoj. To ma wšelake přičiny.

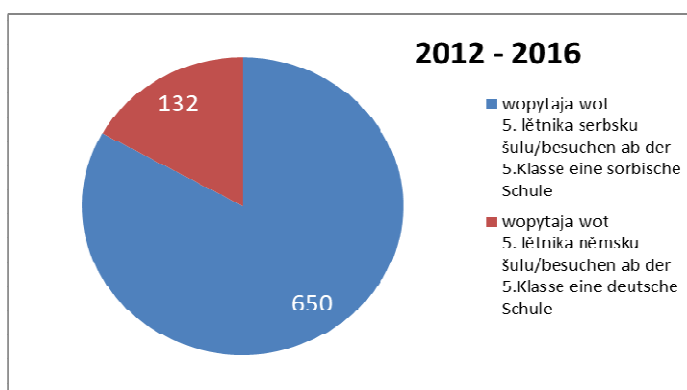
- ❖ Hačrunjež je ličba dźěći na přikład w hornjoserbskich gmejnach Chróšćicy, Pančicy-Kukow a Ralbicy-Róžant w přirunanju ze Sakskej wyša a paralelnje k Sakskej zaso stupa, mamy starosće do přichoda. Naša analiza podšmórnje trěbnosć jednanja:
 - Dźěl dźěći, kiž wopušći serbske pěstowarnje, Witaj®-pěstowarnje abo skupiny a pěstowarnje ze serbskorěčnym poskitkom, njewopyta serbske šule abo šule ze serbšćinu jako

cuzej rěču. Na jednej stronje wojujemy wo zachowanie serbskich šulow a na druhej stronje serbska zjawnosć přihladuje, kak so nam serbscy a serbšćinu wuknjacy šulerjo kóždolětnje zhubja.

- Po 4. lětniku zakładnych šulow w Ralbicach, Worklecach a Pančicach-Kukowje su po našich rešeršach w zašłych 5 lětach 17 % šulerjow němske šule wopytali, to wučini wot 782 šulerjow w cyłku **132**. Smy jeničke towarstwo, kiž za konkretnymi ličbami slědži a tute zjawnosći spřistupnja. Před 8 lěty smy na tutón negatiwny zjaw hižo pokazali. Tuž je čućiwy proces rozmělowow ze staršimi jara trěbny.

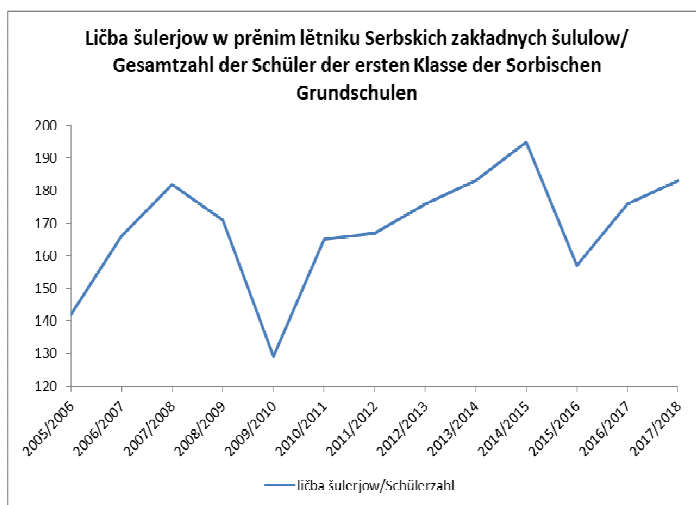
šulske lěto	cyłkownje	wopytaja wot 5. lětnika serbsku šulu/besuchen ab der 5.Klasse eine sorbische Schule	wopytaja wot 5. lětnika němsku šulu/besuchen ab der 5.Klasse eine deutsche Schule	wopytaja wot 5. lětnika němsku šulu/besuchen ab der 5.Klasse eine deutsche Schule
2012/2013	131	110	21	15,23%
2013/2014	162	135	27	15,57%
2014/2015	159	134	25	15,72%
2015/2016	156	133	23	14,74%
2016/2017	174	138	36	20,59%
	782	650	132	16,77%

- cyłkowna ličba šulerjow wot 2012 do 2016, kotraž po 4. lětniku na němske šule změnja

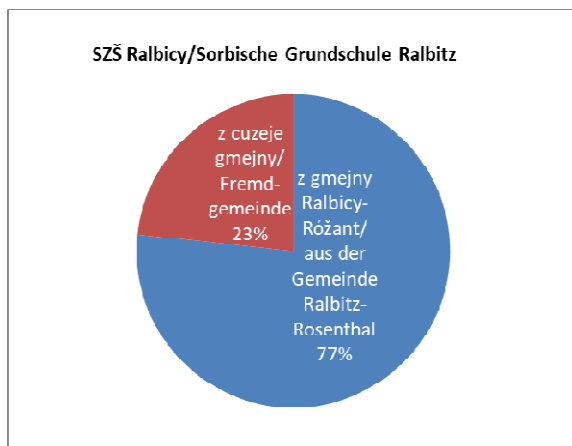
- Tež na němske gymnazije w Budyšinje, Wojerecach a Kamjencu chodži tójšto Serbow, konkretne ličby pak nam bohužel hišće njepředleža.

Serbske zakładne šule: 2017/2018 mamy 183 šulerjow w 1. lětniku na serbskich šulach

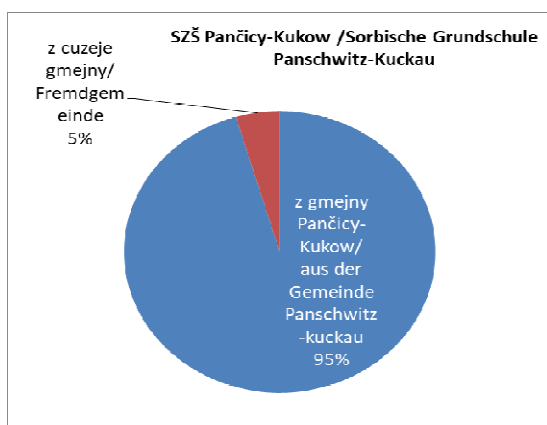

❖ **Pochad šulerjow přěneho lětnika 2017/18**

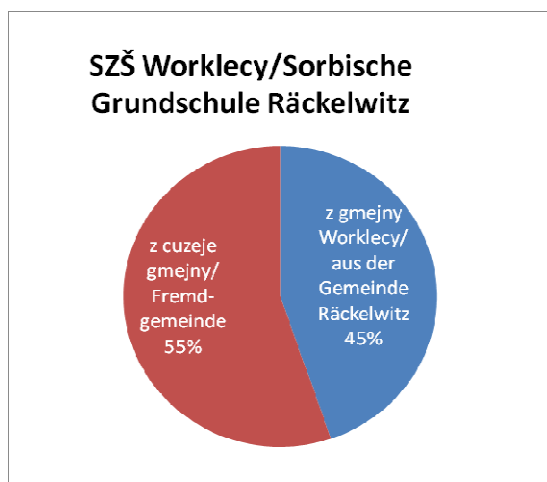
	pochad šulerjow/ Herkunft der Schüler	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
SZŠ Pančicy-Kukow/ Sorbische Grundschule Panschwitz-Kuckau	z gmejny Pančicy-Kukow/ aus der Gemeinde Panschwitz-kuckau	23	13	15	21
	z cuzeje gmejny/ Fremdgemeinde	8	5	1	1
SZŠ Worklecy/ Sorbische Grundschule Räckelwitz	z gmejny Worklecy/ aus der gemeinde Räckelwitz	9	12	8	17
	z cuzeje gmejny/ Fremdgemeinde	14	17	17	21
SZŠ Ralbicy/ Sorbische Grundschule Ralbitz	z gmejny Ralbicy-Róžant/ aus der Gemeinde Ralbitz-Rosenthal	21	14	23	23
	z cuzeje gmejny/ Fremdgemeinde	6	14	16	7
SZŠ Radwor/ Sorbische Grundschule Radibor	z gmejny Radwor/ Gemeinde Radibor	43	24	34	25
	z cuzeje gmejny/ Fremdgemeinde	10	5	9	8

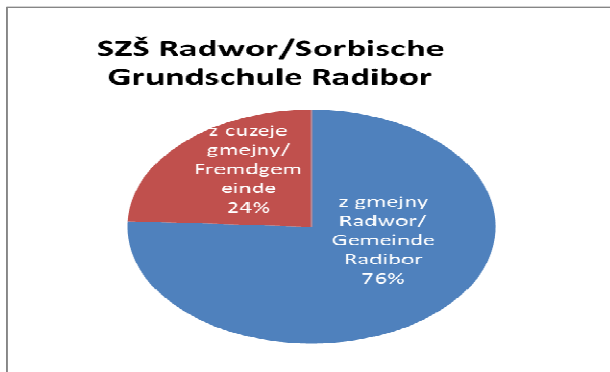
Gmejna/Gemeinde	2017/2018
Ralbicy-Róžant/ Ralbitz-Rosenthal	23
Njeswačidło/Neschwitz	2
Kulow/Wittichenau	5

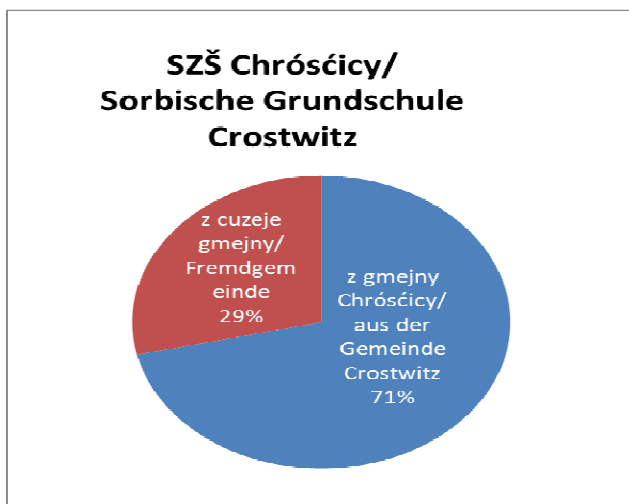
Gmejna/Gemeinde	2017/2018
Pančicy-Kukow/ Panschwitz-Kuckau	21
Njebjelčicy/Nebelschütz	1

Gmejna/Gemeinde	2017/2018
Worklecy/Räckelwitz	17
Njebjelčicy/Nebelschütz	13
Chrósčicy/Crostwitz	4
Ralbicy-Róžant/ Ralbitz-Rosenthal	2
Bóšicy/Puschwitz	2

Gmejna/Gemeinde	2017/2018
Radwor/Radibor	25
Njeswačidło/Neschwitz	3
Budyšin/Bautzen	4
Wulka Dubrawa/Großdubrau	1

Gmejna/Gemeinde	2017/2018
Chrósćicy/Crostwitz	10
Bóšicy/Puschwitz	3
Njeswačidło/Neschwitz	1

11. Delnja Łužica

- **W pěstowarnjach** so w jara rozdźělnej kwalific w cyłkownje 9 pěstowarnjach (we Choćebuzu, w Žylowje-Choćebuzu, Janšojcach, Wětošowje, Nowej Niwje, Hochozach, Dešnje-Strjažowje a w Bórkowach) a 5 hortach (w Žylowje-Choćebuzu, Dešnje-Strjažowje, Bórkowach, Tšupcu a Wětošowje) serbsčina posrědkuje. Při wšěch prócowanjach wo rewitalizaciju serbskeje rěče njedosaha ličba dźěci, zo by so w šuli po Witaj®-konceptce wuwučowało abo serbsčina jako cuzorěčna podawać móhła.
- **Na 6 zakładnych šulach** (w Janšojcach, Brjazynje, Bórkowach, Žylowje-Choćebuzu, Tšupcu a we Wětošowje) so hač do 6. lětnika

Witaj@-serbšćina podawa. Tuchwilu so w Nowej Niwje bohužel žana serbšćina njepodawa, dokelž je tam přemało zajimcow. Starši so sylnje wo dalewjedženje prócuja. Na dalšich 20 zakładnych šulach so **serbšćina jako cuza řeč** z lětniki přesahowacej wučbu posrědkuje. Tuchwilu přewjedže so hač do lěta 2018 we wobłuku zakładneje šule ewaluacija w Braniborskej. W cyłku podawa so w Delnjeje Łužicy na 23 statnych šulach serbšćina. 10 šulow, na kotrychž je so tež serbšćina podawała, je so w zašłych 15 lětach zawrěło.

- **Nowe šulske postajenje (Sorben/Wendenschulverordnung)** je so ze stron ministerstwa nadžělało, njeje pak so ze serbskimi gremijemi wotrěčało. Tute změje – jeli so tak přesadži – zahubne scěhi na wučbu delnjoserbšćiny. Jako SŠT smy so přeciwo přesadženju jasnje wuprajili a na zetkanju z nowej ministerku Brittu Ernst 10.11.2017 je so wustajilo, zo ma so postajenje předžělać a ze zastupjerjemi Serbow, to rěka tež z SŠT wothłosować.

12. Projekty SŠT:

- **Olympiada serbšćiny** je so lětsa 52. raz ze 70 šulerjemi (25 z nich běchu z Delnjeje Łužicy) wuspěšnje přewjedła. Wutrobnje so koordinatorce Walburze Šćapanowej a fachowymaj poradžowarkomaj Milence Ertelowej a Katce Bukowej, Margot Hašcynej a dalšim podpěraćelam za wobšěrne džěło džakujemy.
- **Prózdinske lěhwo** bě lětsa z 64 wobdžělnikami rekordnu sumu docpěło. Je to jara wysoke připóznaće za SŠT. Na jednej stronje je zwjeselace, zo mamy telko přizjewjenjow bjez reklamy a telko připóznaća ze stron staršich. Na tamnej stronje dyrbymy přiznać, zo smy hranicu našich móžnosćow docpěli.
- **Wjacednjowska a dnjowa wuprawa našich wuměnkarijow** z přerěznje 32 wobdžělnikami stej jara woblubowaneje. Džakujemy so knjezej Měrcínej Krawcej, kotryž tute jězby z akribiju a wulkej wutrajnosću jara derje přihotuje a přewjedže. Lětsa poběchmy w městomaj Lichtenstein a Passau.
- Na kóždolětnym **swójbnym swjedženju**, lětsa běše to 12., wobdžěla so přerěznje 350 wopytowarijow. Serbske swójby sej tajke zetkanja wysoko waža.

- **Serbsko-němske staršiske listy** služa SŠT jako žórło informacijow a dalekubłanja. Mjeztym su 41 28 stronskich hornjoserbskich a 8 delnjoserbskich listow z 24 stronami wušli.

13. Džak

Džakuju so wšěm, kiž su wosebje čestnohamtsce w swojim swobodnym času spore narodne džěło wukonjeli. Džensa, hdyž su wólby, sluša mój wosobinski džak mojimaj zastupjerjomaj Jadwize Čižankowej a Renéjej Wjaclawkej, Stefanej Rjedže, Michałej Wałdže, Nicole Hrjehorjowej a nic naposledk našej swěrnej duši w Delnjeje Łužicy Margot Hašcynej. Bě mi wulke wjeselo z Wami zhromadnje džělać a so nad wuspěchami wjeselić. Džakuju so tež přistajenym w zarjedže. Džakuju so wšěm wjednicam a kubłarkam a kublarjam w našich pěstowarnjach a našim wučerjam a jich wjednicam a nawodam, kiž swěru njeseće přidatnu ćežu falowacych wučerjow dla. Džak wupraju tež nawodam Serbskich zakładnych šulow, kotřiž su nam pomhali trěbne statistiki zestajić. Zapłać Bóh Wam!

17.11.2017, 11 hodź – płaci rěčane słowo